N:o 18. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 September 1883. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Årg. 3.

Ett furstligt förord.

Vi hade ämnat här intaga en utförlig anmälan ur Musik. Centralblatt af nuv. konungens, f. d. prins Oskars festtal såsom preses i Musik. Akademien, utkomna i tysk öfversättning af Emil Jonas — men vi ha sett oss förekomna af de stora dagliga tidningarna. Emellertid begagna vi tillfället och anledningen att bland dessa verkligt förträffliga festtal — hvilka äro tillgängliga i de tryckta årgångarne af Musik. akademiens handlingar — erinra om ett annat och vigtigare än det af D. B. citerade, nämligen ett från år 1865, som angår kyrkosången och hvilket äfven af Centralblatt särskildt framhålles. Och med anledning deraf skola vi sedan tillåta oss ställa en fråga till Musik. akademien. Så här yttrade akademiens dåv. höge preses:

»För att ytterligare underlätta målets vinnande (en förbättrad kyrkosång) skall sannolikt i sinom tid ifrågasättas en åtgärd, om hvilken akademien visserligen ej ännu uttryckt någon bestämd åsigt, men som jag åtminstone för min del icke skulle tveka att förorda. Jag menar: omarbetning af vår nu gällande choralbok. — Denna omarbetning borde ske fullkomligt i vår stora reformators egen anda och i öfverensstämmelse med hans egna ofta och tydligt uttalade åsigter. Åtskilliga melodier, hvilka i sitt nuvarande skick äro och sannolikt alltid förblifva främmande för församlingen, borde uteslutas, på det att de återstående lättare kunde behållas i minnet och derföre bättre sjungas af den stora allmänheten. Inga nya, okända melodier behöfde uttränga de gamla välbekanta och kära, men de efter sofringen återstående borde med klok urskilning fördelas mellan de särskilda psalmtexterna så, att tonsättningens art i möjligaste måtto motsvarade innehållets. Detta allt, jemte återupplifvande af choralernas ursprungliga rythmik, skulle åt den svenska kyrkomusiken bereda en skön framtid, en framtid värdig den höga ståndpunkt hon föga mer än ett århundrade tillbaka ännu innehade.»

Detta furstliga förord blef väckelsen till en liflig verksamhet inom akademien i koralfrågans intresse. Redan samma årgång innehåller en uppsats af W. Bauck om »choralen i dess forna, närvarande och framtida form», och följande årgång har redan en »berättelse om de åtgärder akademien vidtagit angående choralbokens omarbetning». De frågor, som hertigen af Östergötland redan den 20 okt. 1865 framkastat angående koralens rythm, tonhöjd, tidmått och melodi, framkallade en diskussion, som nästan uteslutande upptog akademiens tid under 10 sammankomster åren 1865, 66 och 67. Der yttrade sig Bauck, von Boom, Cronhamn, Sillén m. fl., och resultatet blef åtskilliga förslag och beslut, hvaribland det vigtigaste var att koralbokens omarbetning uppdrogs åt Franz Berwald, vid hvilken omarbetning »borde särskildt afseende fästas på att till deras ursprungliga rythmiska form återföra de choraler, hvilka i senare tider undergått förändring i detta afseende, då sådant ej möter något hinder af psalmens meter» o. s. v. Och efter Berwalds snart derpå följande död uppdrogs fortsättningen åt J. A. Josephson, hvilken förut varit suppleant i en komité för upprättande af meloditabell och i årg. 1867 redogjort för en liturgisk resa med statsanslag, hvarförutom äfven Branting i Handlingarna yttrar sig öfver koralfrågan samt Bauck berättar om kyrkmusiken i Kristiania.

Akademien hade således ur ett tjuguårigt ide — ty ända sedan 1844 hade hon förut ej gjort något inlägg i koralfrågan — åter vaknat till medvetande om att landets högsta musikaliska auktoritet ej gerna får vara overksam i en af landets högsta musikaliska lifsfrågor. Men hon skulle snart somna igen. Sedan tid efter annan hennes då verksammaste embetsmän, Cronhamn, Bauck, Byström jämte den höge preses sjelf, afträdt från skådeplatsen, har man derifrån icke hört ett knyst om koralfrågan, annat än då Akademien nödd och tvungen måst yttra sig öfver insända arbeten (såsom nyligen öfver B. V. Hallbergs).

Vår fråga lyder nu så: anser sig Akademien ej längre bunden af de löften och förhoppningar hon gaf på 60-talet, är hon ej moraliskt förpligtad att å nyo uppdraga åt annan person det arbete, som Berwald och Josephson måst lemna halffärdigt? Eller skulle hon verkligen svika det furstliga ordet från sin ypperste preses och dermed äfven det bästa initiativ, hon under sin öfver 100-åriga tillvaro någonsin tagit?

Frågan fordrar ett svar.

Några ord om vår kyrkomusik.

I »Fosterlandet» lästes för längre tid sedan en tänkvärd uppsats, hvarur vi såsom ett apropos i anledning af kyrkomötet tillåta oss hemta följande:

Vi våga tro, att bland dem, som haft att sysselsätta sig med vår svenska kyrkomusik eller, såsom ins., endast af intresse för att detta mäktiga medel för själens höjande öfver jorden och det alldagliga lifvet ej må inpressas i en stel form och snarare verka försoffande än lifvande — vi våga tro, att bland dessa ej torde finnas många, som anse alt i berörda hänseende nu vara godt och väl beställt. Vi vilja ej neka, att den Hæffnerska koralboken är ett stort och godt arbete jämfördt med hvad före honom fans i samma väg; vi tro dock, att dess författare i sin nitälskan emot oformligheten och regellösheten i den äldre kyrkosången lät föra sig ett godt stycke för långt åt andra sidan, så att psalmsången — efter hans anvisning utförd — vardt och måste varda klafbunden i en förstelnad och vårt naturliga nordiska behof af en lätt och flytande melodi föga tilltalande form. Psalmsången upphörde att vara folksång, det den aldrig får upphöra att vara, så vida den skall uppfylla sitt ändamål att

lyfta själen, gifva uttryck åt dess behof och känslor samt höja andakten. Många bevis skulle kunna anföras för riktigheten af denna nu uttalade åsigt. Må man blott lyssna till, huru koralen sjunges i flere af våra landsorter, särdeles de mera aflägsna. Man har visserligen i någon mån fogat sig efter koralbokens melodi, särdeles om kyrkan är försedd med en någorlunda kraftig orgel, som tvingar församlingen att följa med, om ej det naturliga tonsinnet, som mer eller mindre utveckladt finnes hos de flesta och mer eller mindre kräfver ut sin rätt på välljud, skall alt för mycket såras och sången blifva en plåga för örat i stället för en njutning; men hvad händer? Jo, de sjungande — vi mena de obildade och endast till sitt naturliga tonsinne hänvisade sjungande — söka att i sin förlägenhet för och sitt behof af en flytande och dem tilltalande melodi hjelpa sig så godt de kunna, och utstyra derför den Hæffnerska, efter konstens regler till sin ursprungliga renhet återförda, eller efter vår mening rättare uttryckt: i den bästa afsigt genom en förkonstlad stereotypering grundligt misshandlade, ursprungliga melodien, med allehanda krumelurer och mellanspel mellan hvarje ton, för att genom denna koloratur bilda sig och kunna få sjunga en för dem dräglig melodi. Då samma personer, i dessa från den högre musikaliska odlingens stamhåll (der koralsången så väl i kyrkan som i hemmen är nästan förstummad) mera aflägsna bygder, utom kyrkan och utan orgelbeledsagning sjunga sina koraler, får man ofta höra dessa nästan i folkvisans ton sjungna koraler klinga så ljufligt och innerligt, att man tydligt förnimmer att här är det hjertat, som sjunger, fastän det musikaliska örat ofta såras och det kritiska sinnet ej tillfredsställes af denna natursång. Och der ett rörligare andligt lif vaknat och börjat söka sig uttryck i sång, der finner man i enskilda kretsar företrädesvis väljas och älskas s. k. andliga sånger och visor, och säkerligen just på grund af deras kraftigare rytm och lifligare rörelser, om ock måste erkännas, att flertalet af dessa visor är i melodiskt afseende långt under medelmåttan. Men hvad är att göra? Fältet är ännu föga bearbetadt, knappt uppmärksammadt, behofvet af något bättre ännu slumrande och af dem, som skulle kunna på detta fält något uträtta, knappast erkändt. Man hjelper sig då så godt man kan och tager hvad man har att tillgå: lättsjungna operakupletter och Bellmanssånger försmås icke ens i brist af bättre musik till en text, som uttrycker själens längtan till eller fröjd i Herren.

Tager man vidare i betraktande, huru det blifvit vanligt att föredraga koralerna af orgelnisterne, som häruti skulle vara församlingarnas ledare, så kan man råka i förvåning, huru så mycken onatur kan innästla sig och med tålamod lidas. I de allra flesta församlingar, åtminstone å landsbygden, spelas koralerna ännu i dag i så långsamt och släpande tidsmått, att äfven den med ypperliga lungor utrustade sångaren torde hafva svårt att utan andhemtning sjunga ett trestafvigt ord. Sången blir derigenom onaturlig, långtrådig, sömngifvande, och att derunder med sammanhang kunna öfverväga textorden torde på sin höjd vara en och annans — fromma önskan. Vi böra dock erkänna, att i hufvudstadens kyrkor och äfven på ett och annat ställe i landsorten ett bättre förhållande häruti inträdt; men i allmänhet gäller hvad vi sagt och försvaras t. o. m. flerestädes dermed, att gudstjenstens högtidlighet bjuder att psalmerna framsläpas och »icke blifva slagdängor», ja, ins. känner t. o. m. en prest, som önskade så lång tid som möjligt för psalmsången för att under tiden kunna blifva färdig med kungörelsernas genomstuderande, så att uppläsningen af dessa sedan måtte kunna gå riktigt flytande.

Hvad ins. och med honom säkerligen många önska i fråga om den omarbetade koralboken är således, att hänsyn förnämligast tages till den sjungande menighetens kraf på att genom psalmsången erhålla ett uttryck för sina hjertans behof och sin själsstämning; att koralerna således, så vidt möjligt, genom införande af kraftigare rytm, föreskrift om raskare tidsmått och melodiernas befriande från deras stereotypa utstyrsel, göras lämpade för folksång.

* * *

Samtidigt med detta utdrag och i samma apropos vilja vi till de vördiga kyrkofädernas behjertande anföra några märkliga ord af den utmärkte gymnasiallläraren i Basel J. J. Schäublin angående prestens rätta ställning till kyrkomusiken. Denne yttrar följande, som äfven hos oss kunde ega tillämpning:

Han (presten) skall hafva hela kulten i sin hand och således äfven kunna med intresse och sakkännedom eftersträfva förbättring af den musikaliska delen af densamma. Men dertill äro musikaliska kunskaper nödiga, jag måtte säga mindre i detalj — ehuru äfven det vore mycket önskvärdt — än i allmänhet. Hans smak bör vara luttrad, så att han kan skilja det goda från det förkastliga, den fula framställningen från den lyckade. Derför borde de teologie studerandena vid universiteten erbjudas tillfälle att höra föreläsningar öfver musik. I Tyskland finna vi denna inrättning mycket oftare än i Schweiz, visserligen till ej ringa fromma för den kyrkliga tonkonsten. Men framför alt borde de blifvande teologerna under studietiden verksamt deltaga i kyrkliga sångföreningar, för att få en riktig föreställning om koralens och den andliga körsångens föredrag. Ja, jag går ännu längre och uttalar den önskan, att i framtiden vid pröfning af prestkandidater äfven måtte ses på musikalisk och särskildt sång-bildning, och ordination utdelas endast vid gynsamt resultat i detta afseende. Hörom hvad en prest sjelf säger härom: »Mycket skulle det lända till fördel för en frodig utveckling af kultens musikaliska del, om äfven de andlige, ännu mer genomgående än som sker, toge sig saken an. Visserligen finnas bland dem många verkliga vänner och kännare af tonkonsten. Men många bete sig blott som sådana utan att verkligen vara det och utöfva då väl ett ännu sämre inflytande än de för musik fullkomligt indifferenta, hvilkas tal är mycket stort. Dylika pseudomusikvänner bland de andliga behaga sig då ofta i besynnerligheter, hvilka de ty värr ofta med tämlig hårdnackenhet söka göra gällande. Deraf ej sällan förekommande slitningar och misshälligheter mellan dem och organister eller kantorer, hvad naturl. icke kan utfalla till kyrkosångens fromma. Det vore derför ganska önskligt att de, som hafva sinne och anlag för musik, ej försmådde att göra grundliga studier deri särdeles äfven i kulturhistoriskt afseende. * Deremot skulle man tillråda de musikaliskt icke begåfvade, att afhålla sig från opåkallad inblandning och endast vaka öfver det kyrkliga »decorum».

* Just det ja! Man skulle då slippa att, såsom här skett i sjelfva Teologisk tidskrift, bjudas på fullkomligt obevisliga hypoteser om ursprungliga utförandet af luthersk koralsång och, ännu sällsammare, att få se Zahn citeras såsom auktoritet för en åsigt, hvars diametrala motsats Zahn förfäktar.

Auber, hvilken skapat så många tonverk, var, hvad man knappast skulle tro, en riktig inbiten latmask och berömde sig till och med öfver sin lätja. En dag visade han en af sina vänner, som besökte honom, första utkastet till sitt »Fra Diavolo-»partitur. »Se här», sade han, pekande på en stor bläckplump, »vid detta ställe fattades mig verkligen ej inspiration, och likväl slumrade jag in medan jag skref härpå; min hand stannade stilla på papperet, pennan bröts sönder och gjorde så den här ohyggliga plumpen.» — Som man vet hade författaren till »Den stumma» och »Fra Diavolo» lyckats bibehålla en ovanlig raskhet ända in uti sena ålderdomen. När man lyckönskade honom till denna friskhet, plägade han svara: »Jag har slumrat hela mitt lif, detta har gjort att jag bibehållit mig ung.» En person som noga kände honom, försäkrade, att Auber också verkligen af grundsats framlefde ett lif af drömmande likgiltighet och lät sig ej störas af någonting, som ej omedelbart berörde hans personliga intressen. För häftiga sinnesrörelser, glödande passioner och allvarlig, hängifven kärlek eller vänskap aktade han sig som för pesten. Hans väsende och anletsdrag antogo också i öfverensstämmelse härmed under årens lopp ett uttryck af stel försoffning, på hvilken menniskokännaren vid första anblicken såg, att han hade en flegmatisk egoist framför sig.

Adolf Adam bad Auber en dag om partituret till »Le sejour militaire», hans första opera, hvilken för öfrigt ej hade någon framgång. Auber hade händelsevis ett exemplar; han gick sjelf att hemta det och gaf det åt Adam, ursäktande sig för arbetets ringa värde, hvilket, såsom han sade, röjer debutanten.

— »Käre mästare», svarade Adam leende, »det är just derför jag bedt om det. Mina elever liksom alla andra unga personer, som börja denna knaggliga bana, hafva sina ögonblick af misströstan, emot hvilken jag ej kunnat hitta på bättre botemedel än att låta dem läsa ert första partitur. Helt visst skola de med en mun skrika: »Herre Gud! så uselt!» — och det skall gifva dem mod i bröstet för framtiden.»

Om sången i folkskolorna.

Man har fäst vår uppmärksamhet vid en liten bok med detta namn, skrifven af J. Malling och innehållande så många goda tankar, att ett införande af de vigtigaste härstädes må gälla såsom den bästa anmälan. Vi måste dock reservera oss mot hvarje utsträckning af vårt gillande äfven till de punkter, som här nedan icke vidröras. Slutändamålet med förf:s skrift — att förorda den »Chevéska metoden» — kunna vi nämligen på inga vilkor finna vare sig önskvärdt eller på minsta vis framgånget såsom nödvändig slutföljd af hans förträffliga premisser, utan tvärt om stå i strid med hans fordran på insigt i den musikaliska literaturen. Hr M. yttrar bland annat:

När en komposition föredrages, tager åhörarens själ del i alla de rörelser, som tonerna och rytmerna i förening verkställa, och genom en helt naturlig idéassociation föras hans tankar på sådana lekamliga eller andliga tillstånd, som kunna frambringa motsvarande själsrörelser. Hans fantasi blir så att säga uppspelt och skapar med ledning af tonmålningen en bild, hvilken, just på grund af denna ledning, måste blifva skön, emedan toner och rythmer ej kunna framkalla annat än öfversinliga intryck eller en verld full af skönhet för hans inre syn. När tonerna stiga och falla uttrycka de en följd af olika sinnesstämningar, men icke dessas materiella orsaker, hvilka måhända ej alltid voro af fullkomlig renhet. Häraf följer att åhörarens själ är i en skapande verksamhet af den mest förädlande art, och att ingen annan konstnjutning är så absolut fri från alla oädla inverkningar som denna.

Härtill kommer dessutom, att ingen af de andra sköna konsterna är så populär som musiken. Alla menniskor (vi räkna ej de få olycklige, som alldeles icke kunna tåla musik!) erfara vid åhörandet af hvarje musikstycke en mer eller mindre starkt utpräglad behaglig själsstämning, då det blott är få konstverk i målning eller bildhuggeri, som förmå göra samma intryck på den stora allmänheten.

För att åsynen af målarens figurer, hus och träd o. s. v. skall kunna »försätta oss i stämning»; för att vi skola vara i stånd att se det ideella uttrycka sig genom det materiella — igenom det, som vi se dagligen utan att mottaga något ovanligt intryck deraf — så erfordras en viss själsutveckling och en icke obetydlig öfning. I musiken finner man deremot ingenting, som påminner om det kända och hvardagliga, ingenting som fängslar själen vid stoftet eller hindrar fantasiens flygt.

Denna framställning af musikens väsen och sätt att verka har blifvit gjord för att visa, hvilken utomordentlig betydelse den bör ega för allmänheten framför de öfriga sköna konsterna samt huru högligen önskvärdt det vore, att alla menniskor blefve i tillfälle att idka denna ädla konst. Det bästa i menniskan blifver genom den väckt till lif och satt i verksamhet, och har man en gång lärt att älska det sköna i en form, så skall man snart upptäcka och älska det äfven i andra former; har allmänheten en gång fått smak för en så ädel sysselsättning som musiken, så försvinna efter hand de brutala sederna och de råa tänkesätten, och vägen är banad för moral och kultur.

I herr Olof Eneroths förträffliga bok om »folkskolan, dess ändamål, medel och verkningar» fins bl. a. följande yttrande om sången:

»Ni har helt säkert under lediga stunder haft månget ögonblick, då ni känt det af dagens mödor och omsorger härdade och liksom förhärdade sinnet vekna eller liksom mjukna, till exempel vid en vacker sång. Ni har dervid känt något högtidligt inom er, och ni har dervid ej kunnat undgå att känna eller utropa: hvad Gud är god! Nå väl, hvaraf kommer sig detta? Månne icke deraf, att Gud uppenbarar sig för oss äfven i det som är vackert! — Att nu låta sinnet för detta sköna, som till sitt innersta väsende är gudomligt, förblifva ouppfostradt, det är ju alltså att lemna en vigtig del af menniskans beröring med Gud å sido, det är att försumma en vigtig del af vår uppfostran, det är att låta ett af själens rikaste källsprång utsina och dermed låta sig beröfvas en annars oändlig tillgång på de bästa och ädlaste fröjder. Men arbetarens lif är tungt och glädjelöst nog ändå, utan att en sådan glädjekälla skall med flit eller helt liknöjdt lemnas till att uttorka..... Det finnes väl också knappast någon, som icke behöfver utgjuta sin glädje i sång. Känner man sig icke som man vore döfstum i någon mån, om man icke har öra för en vacker sång eller icke kan stämma in i en sådan, det må gälla Gud eller fädernesland eller andra menskliga känslor!»

Man kan mycket väl förstå, huru herrar musici af en missledd kärlek och beundran för konsten kommit till den åsigt, att det vore en kränkning af dess värdighet att utöfva eller befordra dess utbredning på något annat sätt än i dess bästa och mest upphöjda form. Men det torde ej kunna förnekas, att det ligger mycken egoism i detta sätt att älska musiken. Det är ju nemligen att endast älska den, för såvidt dess alla skönheter, just med anledning af ovanliga musikaliska anlag, kunna njutas som ett monopol, men att ringakta den, så snart den skall erkännas som en Guds gåfva till oss alla. — Nej, den konstnär, som verkligt älskar sin konst, drifves af en brinnande längtan att låta alla sina medmenniskor få njuta af densamma — och det behöfves väl ej här anmärkas, att det finnes många sådana konstnärer och att alla ej hafva en så skef åsigt om folkmusiken.

Om folkmusiken skall vara folkskolans egentliga uppgift, så måste dermed förstås följande:

1:o) Barnen böra lära sig att sjunga utantill så många som möjligt af de mest förekommande psalmerna, fosterländska sångerna, äldre folkvisorna (när de hafva en för nutiden begriplig karakter) o. s. v. Vid valet af sånger behöfver man icke taga någon annan musikalisk hänsyn, än att melodierna icke äro ledsamma och intetsägande, utan bestämdt uttrycka en stämning eller hafva karakter, och framför allt måste de vara lättfattliga, blott uttrycka en enkel stämning. Deremot föranleder innehållet af texten en betydligare inkränkning vid valet af sånger, och här behöfver väl knappast sägas, hvilka texter man af moraliska och estetiska skäl måste akta sig för att gifva barn. Men det händer icke sällan att en text alls icke passar till den stämning, som melodien uttrycker, hvarföre man endast af detta skäl måste förkasta både text och melodi, oaktadt dessa hvar för sig kunna vara goda. När man iakttager allt detta, kunna alla slags sånger begagnas. Men barnen måste lära sig att sjunga sångerna fullkomligt rigtigt, alldeles som kompositörerna skrifvit dem; utförandet måste vara i sångens anda; en liflig sång måste utföras glädtigt och med lif, en allvarlig med lugn och allvar, o. s. v. Allt detta faller så af sig sjelft, att den erfarne och skicklige läraren alls icke behöfver erinras härom.

2:o) Utom det att barnen få lära sig så många tjenliga sånger som möjligt, måste man äfven bibringa dem en sådan kunskap, att de sedan på egen hand kunna lära sig de sånger, som i skolan icke medhunnits eller som sedermera utkommit. Sånglitteraturen måste, med andra ord, göras tillgänglig för alla barnen; de måste lära sig läsa de musikaliska skrifttecknen på samma sätt, som de läsa bokstäfverna i en bok. Utan att barnet eger denna färdighet, är det till liten nytta att man väcker dess musikaliska sinne och lärer det att känna behof, som det i framtiden ej skall vara i stånd att tillfredsställa. Hvad gagnade det t. ex. att hafva lust och anlag för att idka vetenskaperna, om man ej hade lärt att läsa? Först när denna färdighet är förvärfvad öppnar sig en vidsträckt rymd, der anlagen kunna utbildas och kunskaper vinnas. Sången skall aldrig komma att spela den roll i folkets dagliga lif, som af så många skäl vore önskligt och hvartill den genom sin natur är fullt berättigad, så vida icke alla lära att läsa musiken. Familjens medlemmar skola icke, när aftonen samlar dem i hemmet, kunna öfva denna ädla konst; ty när de icke sjelfständigt och säkert kunna läsa musiken, så erfordras en lärare till att inöfva och lära sången. Samma omständighet förhindrar arbetarne att samla sig på fridagarna eller efter slutadt dagsarbete för att på egen hand sjunga i chor. När flera personer komma tillsammans och en gemensam känsla, såsom fosterlandskärlek, religiositet o. s. v., upplifvar alla, — huru skulle icke sången kunna höja en sådan stämning och gifva den ett vackert och kraftigt uttryck! Men huru ofta strandar ej försöket, emedan

ej alla lärt samma melodi? Orsaken dertill är att sångens a-b-c-d ej blifvit inlärdt af allmänheten och att sålunda endast slumpen fått bestämma, hvilka sånger hvar och en inöfvat. Den stora mängden har ej något intresse för kompositörernas verksamhet, ej ens om denna ensamt går ut på att föröka folkmusiklitteraturen; utkommer en ny sång, så är det rent tillfälligt om folket får kännedom derom. Detta är ju helt naturligt. Hvem går in i musik- eller bokhandeln och köper ett arbete, skrifvet på ett språk, som man ej förstår? — Men på alla dessa förhållanden tillsammans beror just sångens folklighet, och den befordras följaktligen ej genom något annat medel, än att alla lära sig att obehindradt läsa dess alfabet.

När man betänker hvad som för ögonblicket uppnås i folkskolorna och man tillika vet, att den här påyrkade färdigheten ännu är så sällsynt, att det till och med gifves musici och många andra, hvilka i flera år sysselsatt sig med musik, som ändå ej hunnit den skicklighet uti innanläsningen af musikskriften, som här fordras af folkskolans barn — när man vet detta, så skola måhända de här framställda fordringarna anses öfverdrifvet stora, ja, till och med omöjliga att uppfylla. Härpå vilja vi endast svara, att kan icke denna färdighet ernås, på sätt här blifvit anmärkt, så skall tanken på att bereda sången den plats i folkets lif, som den med rätta tillkommer, aldrig bli annat än en vacker dröm.

En skådespelare vid Palais-Royal, M. Luguet, berättar i ett bref till M. Lafargue en lustig händelse, som tilldrog sig vid reprisen af Kreutzers * opera »Paul et Virginie».

Under min ungdoms lyckliga dagar, skrifver M. Luguet, spelade jag Paul. Detta tilldrog sig i l'Ille (Vaucluse) å en scen, som utgjordes af en till teater förvandlad lada. Vi voro sju personer tillsammans, hvilket gjorde att orkesterchefen och musikanterna fingo sjunga körerna i qvartett, slukande noter bäst de kunde. Man hade för vana att taga från kasernen ett dussin knektar att föreställa negrer. Deras ansigten öfverdrogos med krusflor, och för att undvika utgiften för ett dussin svarta handskar ålades de att alltid hafva händerna i fickorna. Allt gick bra till en början: på sockerrörsfälten likasom på hafsstranden voro de alldeles som om de hörde dit. Händer och armar gräfde de ner i sina nankinspantalonger ända till armbågarne. Då krusfloret kittlade dem på näsan gnodde de henne mot ryggen på en af kamraterna. Men vi hade ej kommit att tänka på scenen, då Virginie utdelar leksakerna bland sina goda negrer! Då sträckte de fram åt sin välgörarinna fullkomligt hvita (icke röda) händer, till publikens stora förlustelse.

Direktören var ytterst förargad och förbjöd dem att under hvad förevändning som helst taga händerna ur fickorna. Också när man kom till den stora scenen med skeppsbrottet fick man se hela kolonien stå och sjunga med händerna i fickorna:

»Vi henne må rädda eller förgås». »Hon måste räddas, — eller vi förgås!»

* Rudolph Kreutzer, fransman, f. i Versailles 1766 — d. 1831, den beryktade violinvirtuosen, åt hvilken Beethoven tillegnade sin s. k. Kreutzer-sonat för Viol. o. Piano. Ej att förvexla med tysken Conradin Kreutzer, kompositören till »Nattlägret i Granada» m. m. (f. 1782 — d. 1849).

Ny teori om den grekiska musiken.*

Metriska stafvelsevärden.

En stafvelse — säger den grekiska musikteoretikern Aristoxenos enl. Westphal — har i sig sjelf intet bestämdt, oföränderligt värde. Men väl har den städse samma storhetsförhållande, nämligen den korta i förhållande till den långa och tvärt om. Detta förhållande uttrycker Aristoxenos så, att den korta stafvelsen är hälften af den långa eller förhåller sig till denna såsom 1 : 2.

Härifrån måste dock Aristoxenos — menar Westphal — undantaga dels den s. k. irrationella stafvelsen, eller den förlängda stafvelsen, som kan substitueras i st. f. en kort uti hvarannan fot af trokäer eller jamber, och hvilken förhåller sig till den verkligt långa såsom $1\frac{1}{2} : 2$ (till denna irrationella förlängning finner W., såsom vi i första artikeln påpekade, en modern motsvarighet uti det ritardando som en tydlig »frasering» stundom betingar); — dels ock den mer än 2-tidiga längden af »katalexis», d. ä. den långa stafvelse, som afslutar en afbruten eller ofullständig vers och hvilken således, för att kunna utfylla kolon, måste få öfvertaligt tidsvärde.

Men med undantag af dessa båda fall skulle det således alltid gälla, att de långa stafvelserna i en antik versfot hafva dubbla värdet af de korta. Godt och väl. Men hur går det då med taktlikformigheten i blandad meter, eller en sådan der t. ex. daktyler och trokäer omvexla? En daktyl (— ⏑ ⏑) representerar ju fyra korta, en trokä (— ⏑) endast tre, det skulle ju således bli en konfusion af 4-tidiga och 3-tidiga taktdelar! Huru skola dessa bringas till enhet?

Ja denna fråga har i sjelfva verket mycket länge sysselsatt de metriske forskarne. Närmast till hands ligger att åstadkomma enheten genom att för tillfället modifiera antingen trokäen från 3 till 4-tidig, eller ock daktylen från 4 till 3-tidig. Det förra försöktes af Voss, det senare af Apel. Voss tecknade den blandade versen i noter sålunda (med trokäen utsträckt från 3 åttondelar till 4):

Apel åter, stödjande sig på ett yttrande af retorn Dionysius att den kykliska daktylen komme trokäen nära, fattade den 3-tidiga trokäen såsom den för rytmen bestämmande, efter hvilken daktylen måste modifieras sålunda:

* I sista numrets innehållsförteckning stod vid denna rubrik genom tryckfel »slut» i st. f. »forts.» Vi ämna i sjelfva verket ytterligare fortsätta med dessa artiklar, men skola fortfarande söka hålla dem »tvångfritt» eller så, att hvar och en kan läsas oberoende af de andra.

Kom så Boeckh, hvilken förnekade befintligheten hos grekerna af dylika punkterade daktyler och i stället, för att få daktylen reducerad till 3 enheter i likhet med trokäen, föreslog följande bråkvärden på dess särskilda stafvelser: $\overline{9/7} + \breve{6/7} + \breve{6/7} = 3$, då trokäen bibehöll sina oförändrade: $\overline{2} + \breve{1} = 3$.

Den Rossbach-Westphalska metriken af 1868 återvände till den Voss-Apelska ståndpunkten, men förändrade deras värden sålunda:

Det är emellertid lätt att finna att af alla dessa gissningar är den ena endast krångligare än den andra, och vi anföra dem här blott för att visa, huru länge filologien ibland kan famla innan den finner Columbi ägg. Westphal har nu i sin nyaste bok trott sig finna det, och detta helt enkelt genom att reflektera på hur en modern musiker kan göra, då han vill bringa blandad meter inom en gemensam taktenhet. Han kan visserligen, i följd af de moderna språkens obestämda qvantitet, efter behag göra daktylen tretidig eller trokäen 4- eller 2-tidig; men han kan ock bibehålla hvarderas egendomlighet genom att antingen i 4-takten inskjuta trioler, eller ock redan från början teckna blandad taktart, hvars utförande sedan med bibehållande af takternas likstorhet ej möter ringaste svårighet för en någorlunda musikalisk person. Som prof meddelar W. i noter och tysk öfversättning Pind. Ol. 1 strof, hvarur vi här införa början. W. omtalar ej hvar han hemtat melodien. Schemat är:

hvilket omsatt i noter enl. W. lyder:

Kolagränserna äro här angifna medelst ett komma, W:s bekanta fraseringstecken. Sista noten i kolon blir, då versen är katalektisk, öfvertalig och sättes af W. till och med på ett ställe (vid »Gold») ända till = $^2/_4$. Med undantag af dessa

katalexer är Aristoxenos' regel, att »de korta äro hälften af de långa», öfveralt bevarad, nämligen inom hvarje versfot, hvaremot naturl. icke alla korta sins emellan äro lika korta ej häller alla långa lika långa: Was- är nog dubbelt så lång som -ser, rein- är dubbelt så lång som -ste, men Was- är mindre än rein- och -ser mindre än -ste, eftersom den förra gruppen representerar 4, den senare blott 3 enheter, men båda grupperna ju likväl skola upptaga samma tid.

Detta är således Westphals nyaste metriska upptäckt, för hvilken han har att tacka sitt mod att öfvergifva filologernas vanliga, ofruktbara fantasispekulationer och i stället hålla sig till någonting reelt: den faktiska, moderna musiken. Ville W. i ännu högre grad låta denna musik befrukta och förklara Aristoxenos' rytmiska teorier, i stället att han nu oftare synes vara böjd att vända om förhållandet och efter en grånad teori konstruera en lefvande praxis, så skulle han kanske göra ännu rikare vinster åt både filologien och musikteorien. För öfrigt bör visserligen ihågkommas, att nämda upptäckt icke är annat än en hypotes, om än fyndigare och sannolikare än alla föregående.

Mendelssohn, som var en klassiskt bildad man och troligen kände till de Voss-Apelska teorierna, har i sina Antigonekörer verkligen behandlat den blandade versen än likt Voss än likt Apel, än på friare sätt. Hade han lefvat nu, skulle han utan tvifvel äfven upptagit Westphals försök att behandla trokäen trioliskt, och hans stundom något entoniga körer skulle derigenom hafva vunnit i omvexling. Huruvida ej åter, i fall det Westphalska sättet varit det enda af grekerna använda, deras körer måste blifvit bra enformiga, kan väl sättas i fråga. W. förnekar ifrigt möjligheten af en sådan enformighet, men vi känna oss ej af honom öfvertygade.

Slutligen påpekar W. strängeligen, att Aristoxenos' stafvelsevärdering gäller endast den musikaliskt bestämda rytmen, d. v. s. när versen sjunges, men icke när den skanderas. Rapsoderna, som deklamerade Homeros' hexameter, iakttogo visst icke att göra »de korta till jämt hälften af de långa», tvärt om gjorde de ofta versfötterna så obestämda, att — såsom Dionysius sade — daktylen kom trokäen nära. W. föreslår följande ungefärliga notering af en reciterad hexameter:

Som man ser, bildar detta icke alls något rimligt musikaliskt helt. *A. L.*

Man berättar, att här i Stockholm på 1820-talet, då Beethovens A-Dur symfoni första gången repeterades, åtskilliga medlemmar af det dåvarande kapellet nedlade sina instrument, förklarande det vara omöjligt att spela sådana galenskaper — man hade nämligen kommit till 2:a reprisen af första Allegro't.

Förslag till reformer i vår tids musikstudium.

Efter *O. Tiersch.*

1:a Fordran: *Den som gör anspråk på högre musikalisk bildning och vill ha sitt ord med i frågor som röra musik, den måste känna tonspråkets hela melodiska, harmoniska, modulatoriska och rytmiska material i homofona och polyfona vokal- och instrumental-satser.*

Hvem skulle väl anse en menniska för litterärt bildad, om hennes litterära bildning bestode deruti att 1) skapligt läsa en enda slags skrift (t. ex. den tyska current-skriften), 2) ledigt efterbilda svåra ljudförbindelser, som kunna vrida tungan ur led, 3) drägligt kunna deklamera vid pass ett dussin större och mindre dikter, och slutligen 4) till på köpet också ha hört någonting om ljud, stafvelser och ord?

Men så står det för närvarande till med den musikaliska bildningen ej blott hos de flesta dilettanter och mången musikkritiker, utan äfven hos många praktiska musiker och sångare, ja, till och med hos många musiklärare och i synnerhet lärarinnor. I dessa kretsar lär man sig mer eller mindre flytande läsa innantill notskriften för sin stämma eller för sitt instrument och att någorlunda korrekt föredraga ett antal gedignare tonstycken efter lärarens anvisning, — samt får väl äfvenså höra något om tonskalor, om treklanger och om septimackord, hvilkas stamformer och omvändningar man i lyckligaste fall varder i stånd att särskilja.

Hvar skall under sådana förhållanden den stora massan af musikidkare taga sin bildning, för att motsvara vår uppställda fordran? Och likväl kunde, åtminstone vid privatundervisningen och i musikbildningsanstalter ett ganska aktningsvärdt mål uppnås, och detta utan någon vidare ansträngning af lärjungen, om man af hvarje undervisningstimme ansloge vid pass 10 minuter till teoretiska meddelanden, och under de pauser som uppstå vid den gemensamma undervisningen ville sysselsätta lärjungen med teoretiska öfningar. Om man började på detta sätt redan vid begynnelsen af den praktiska undervisningen, så kunde efter två år »den allmänna musiklärans» stycken (kännedomen om och benämningen på tonskrifttecken, intervaller, ackorder, skalor och kadenser) och efter ytterligare två år den så kallade generalbasen lätt inhemtas.

Om man nu vid fortsatt framåtsträfvande allt jemt bygger på en sådan grundval, så skall hvarje musikstuderande utan synnerlig ansträngning lära sig beherska harmoniläran ända till sjelfständig förbindelse af toner och ackorder, till rytmiska satser och perioder i homofon vokal- och instrumentalstil, ja, ända till framställning af transkriptioner och variationer öfver gifna melodier, samt lärorna om kontrapunkten och imitationen ända till koralfiguration etc. i den polyfona satsen, och man kunde derjemte också hafva till ögonmärke några mindre vidlyftiga akustiska och andra musikvetenskapliga lärokurser äfvensom nöjaktig insigt i konstruktionen af de musikaliska konstformerna. — Hvad jag här fordrar är något som bör väl skiljas från den egentliga kompositionsundervisningen. Det riktiga framställandet af ton- och samklangsförbindelser och det korrekta efterbildandet af de musikaliska konstformerna är lika så litet ett verkligt »komponerande», som öfningen med ord-, satsförbindelser samt versformerna i grammatiken kan kallas ett »diktande». Af denna jemförelse framgår, att detta mål bör ställas fram äfven för sådana lärjungar, hvilka ej hafva någon »kompositionstalang». (Forts.)

Carl Maria von Weber uppehöll sig år 1823 i Wien för att bringa sin »Euryanthe» på scenen derstädes. Det var under den tiden, då hela verlden dyrkade »Svanen från Pesaro»-Rossini. En afton bevistade Weber i sällskap med Carl v. Holtei och dennes hustru uppförandet af Rossinis «Cenerentola». Holtei kände Webers afsky för den italienska kollegans sinligt retande musik och tillbakahöll sitt bifall, alldenstund han satt i samma loge som Weber och ej ville stöta sin retlige vän. Men i andra akten, då Lablache och Ambrogi på ett hänförande sätt sjungit sin duett, glömde Holtei och hans fru Webers farliga grannskap, de instämde i den öfverfulla salongens bifallsjubel, och när de ändtligen kommit till besinning, så var Weber försvunnen. Dagen derpå frågade fru Holtei den tyske mästaren, hvarför han så plötsligen bröt upp och om han mått illa. »Nej», svarade Weber, »jag ville inte stanna längre? Ty om de der förd. . . karlarne drifva det derhän att detta eländiga otyg börjar behaga mig, så må djefvulen hålla ut, men inte jag.» Holtei och hans fru utbrusto i ett hjertligt skratt: detta var det största beröm den italienska operan någonsin fått. Slutligen måste Weber sjelf skratta åt sin förbittring.

En operadirektörs förtretligheter. För åtskilliga år sedan fans en liten operett-teater i Passy i Paris, som blott sällan hade att glädja sig åt någon publik. Direktören hette Honoré. Gendarme-korporalen i qvarteret kom en morgon till direktören.

»Hr Honoré, jag skulle be er om en liten biljett.»

»Hos mig äro alla biljetter lika stora, se här två platser.»

»Tackar, hr Honoré, men nu är det på det viset, att min dotter kommit hem från landet och jag skulle gerna vilja ha henne och en god vän till henne med . . .»

»Se der har ni tre platser.»

»Mycken tack, hr Honoré; men om det inte gör er något, så skulle det allt roa svärmor också . . .»

»Här har ni fyra platser.»

»Tusen tack, hr Honoré, men så hade jag lofvat . . .»

»Håll upp, se här har ni hundra platser! Är ni nöjd nu?»

»Förtjust, hr Honoré.»

Om aftonen stod den stackars Honoré sjelf utanför biljettluckan. Ingen menniska sågs till, biljettförsäljaren lurade af i sin ensamhet.

Plötsligt får direktören sigte på en lång rad individer. Han blef glad och skrek i biljettluckan: »Det kommer folk!»

Publiken bestod, man har redan gissat det, af gendarme-korporalen och dem han inbjudit.

»Hr Honoré», sade han, när han gick förbi, »ursäkta mig, men jag har inte kunnat få ihop mer än fyrtioåtta personer.»

Från scenen och konsertsalen.

Vi hafva härmed blott att konstatera Operans återöppnande. Ännu har naturligen intet nytt hunnit framkomma, och i det gamla äro blott att anteckna några rollförändringar: Hr Labatts Faust, hr Forsténs Valentin och fröken Javettes Venus.

Hr Labatts engagement bör ej bedömas efter hans uppträdande i ett lyriskt parti, hvilket väl dels ej förut varit hans starka sida, dels är det ännu mindre nu, då den något passerade rösten endast med hörbar ansträngning kan foga sig till den smältande vekhet, som är önsklig både i Fausts kavatina och hans duo med Margareta. I de kraftigare momenten åter, särdeles trion i fjerde akten, klingade hans duktiga stämma ut med mycken styrka och verve. Med alt erkännande af hr L:s förtjenster nödgas man dock gifva den allmänna meningen rätt deri, att hr L. är alldeles för dyr. En summa, som ej ens Arnoldson haft under sin bästa tid, borde hr L. ej efter sin bästa tid kunna rättvisligen påräkna. Oafsedt denna reservation motse vi för öfrigt med nöje hr L:s uppträdande i något verkligt hjeltetenorparti.

Hr Forsténs debut som Valentin var i det hela lycklig, om han än icke gjorde fullt samma fördelaktiga intryck som i Aida, beroende dels på någon osäkerhet i början, dels på den starkare framträdande tremuleringen, hvilken hr F. borde ifrigt söka bortarbeta. Uppfattningen var osökt och spelet redbart.

Fröken Javettes engagement torde kunna gillas ur rent vokal synpunkt. Hvad hon saknar är saft och inspiration, deremot röjer hon omsorgsfullt studium i sina rörelser och kan derför varda mycket användbar i roller der detta företrädesvis kan komma till sin rätt. Hennes röst är ganska god, dock bör det högre läget blifva något säkrare.

Från de öfriga teatrarne är hufvudsakligen att anteckna fröknar Strandbergs och Petterssons inträdande i operetten »Kärlekens försåt.» Den förra var sin företräderska vuxen, den senare icke fullt. Mindre är fröken S. vuxen sin utmärkta föregångerska i »Både hjerta och hand», denna sällsynt usla text, som ännu lefver, förmodligen blott i följd af två eller tre musiknummer samt fru Horwitz' verkligen fulländadt mästerliga sång.

1 Sept., St. T.: Tannhäuser (Javette.)
2 » » Faust (Labatt).
5 » » » (Forstén).
1 » N. T.: Kärl. försåt (Strandberg, Pettersson).
9 » Manegen: Allm. Sångförn.

Tull på lager. Från de triumfer Massenet skördade i Hamburg, då han der dirigerade sin nya opera »Herodias», inhöstade han en stor rikedom af kransar, festoner och jettelika lyror. Dessa trofeer, alla af bunden lager, skickade han nedpackade i lådor till Paris. Kort derefter erhöll han en avis från Nordbanan, som tillkännagaf ankomsten af en sändning »medicinalväxter». Maestron kunde till en början ej begripa huru man kunde taga honom för en apotekare, till dess han slutligen fick förklaring på saken.

Från in- och utlandet.

Kongl. teaterdirektionen har fått af hr Siegfrid Saloman mottaga en summa af 2,000 kronor, deraf 1,000 kr. skulle tillfalla hofkapellets pensionsfond, 500 kr. körens särskilda understödsförening och 500 kr. skulle användas till grundplåt för bildande af en dylik understödsförening för ballettpersonalen.

Soaréer för kammarmusik — piano och stråkqvartett — förberedas. Fyra sådana kammarmusiksoaréer komma att gifvas under vinterns lopp i vetenskapsakademien. Första soarén gifves i midten af oktober. Soarégifvarne äro: hrr konsertmästaren Book, violinisten Zetterqvist, violoncellisten Andersen och pianisten Hultgren.

Observera annonsen å sista sidan om H. Nissen-Salomans sångskola!

Henrik Westberg, hvilken en längre tid vistats i utlandet, var på ett kort besök i hufvudstaden. Personer, som i enskild krets hört hr W. sjunga, försäkra, att hans sång ytterligare vunnit i fulländning, att hans röst erhållit en volym, som den förut icke besuttit, samt att han altså numera är en sångare af framstående begåfning och förtjenst. Hr W. och hans maka, ett fruntimmer med mycken musikalisk bildning, ega hus och äro bosatta i Köln. I Tyskland är hr W. ansedd som en utmärkt konsertsångare.

Bland de unga talanger — skrifves till A. B. från Södertelge — hvilka flitigast och med största bifall verkat för att roa badsocieteten, må det tillåtas mig att nämna en helt ung violinist, *Theodor Aulin*, son till den framstående pedagogen, framlidne lektor Aulin. Endast 17 år, har han uppnått en i sanning förvånande virtuositet. Ynglingen är utomordentligt rikt begåfvad af naturen, ej blott i musikaliskt hänseende, utan äfven beträffande förståndsgåfvor i allmänhet. Hans minne är rent af häpnadsväckande. Nästan allting spelar han utantill och felar icke på en ton. Aulin har sedan någon tid haft anställning i k. Dramatiska teaterns orkester samt under några månader — om jag ej misstager mig — vikarierat såsom violinist i hofkapellet. Önskligt vore, om några mecenater ville intressera sig för denne ovanlige yngling, så att han kunde sättas i tillfälle att hos någon af utlandets mästare få utbilda och fullkomna sina vackra gåfvor.

Kristina Nilsson uppträdde den 2 dennes i Paris med några sångnummer på en konsert till förmån för de fattiga i Paris. Sångerskan framropades upprepade gånger och var vid färden till sitt hem föremål för folkets jublande hyllning.

Luthers musikalische Bedeutsamkeit und Wirksamkeit und deren segensreiche Folgen» lyder titeln på en liten festskrift till den 400-åriga Luthersfesten. Författaren, musikdirektören i Wittenberg *E. Stein,* redogör klart och historiskt troget för Luthers ställning till musiken, hans fromma hänföreise för denna och hans stora, reformerande inflytande på den kyrkliga sången.

Le mémorial diplomatique för 8 Sept. har följande notis: Bland de nyheter som Opéra-Comique bereder för instundande säsong nämnes: Massenets Manon Lescaut, hvars hufvudroll är anförtrodd åt Mlle Marie Heilbron; och Diamantkorset, opera af Siegfr. Saloman, der Mlle van Zandt skall sjunga hufvudpartiet.

Anton Rubinsteins opera »Kinder der Haide» är utgifven i en ny upplaga hos Senff i Leipzig (Partitur och klaverutdrag). Den tragiska texten är efter Carl Becks poetiska berättelse »Janks» och musiken hör till Rubinsteins mest geniala och ungdomsfriska produkter. Operan gafs första gången i Wien 1861 och vann stort bifall. Den gafs året derpå i Weimar, men har sedan ej gifvits.

Paris. Opéra Comique öppnades den 1 Sept. med »Perle du Brésil», i hvilken M:lle Nevada gjorde sin rentrée. I »Lakmé», som sedan skall följa, blifver rolbesättningen delvis ny, sedan M:lle Isaak öfvergått till Stora Operan. Variétés har börjat sin säsong med »Mam'zelle Nitouche», som riktats med en ny sång för M:me Judic: »La Cuirasse», hvilken väntas göra stor effekt — Renaissance-teatern repeterar flitigt noviteterna »Vertigo» af Hervé och »Le Roi Chopine» af Sellenick, med hvilka teatern öppnar sina portar d. 20 Sept.

— Vid Stora operan äro för denna sasong engagerade: Tenorer (8), herr. Salomon, Sellier, Dereims etc.; baritonister (4), herr. Lasalle, Melchisedec; bassister (9), herr. Boudouresque, Gailhard, Girandel etc. — Såsom dramatiska sångerskor: damerna Krauss, Dufranc, Duvivier. — Sopraner (5), damerna Isaac, Luseau, etc. — Kontraalter (4), damerna Richard, Figuet — Såsom första dansöser: damerna Sangalli och Mauri.

— Judic med sällskap kommer i November att gastera på tyska teatern i Pesth (i »Niniche», Femme à Papa, »Lili») och sedan i Wien och Petersburg.

— Den nya italienska operan, som skulle blifva en »internationel» opera med stora krafter till sitt förfogande, synes ej hålla hvad det stora programmet lofvade. Repertoaren upptager nästan uteslutande italienska operor (Verdi, Donizetti) och personalen säges utgöras af en vanlig italiensk dussinoperas förmågor.

— Benjamin Godard arbetar på en opera »Pedro de Salamea», som i Jan. 1884 kommer att gifvas första gången i Antwerpen. — Vid badorten Trouville har gifvits en ny operett Mam'zelle Iorma», som vann mycket bifall. Texten är af Carré, musiken af Victor Roger.

— Nyligen har på ett hus (n:o 202) vid gatan St Honoré af myndigheterna uppsatts en minnestafla, å hvilken står att läsa: »Här stod Palais-Cardinal-teatern, bygd af Le Vau år 1641, begagnad af Molières trupp 1661—1673 och af »Academy royale de musique» 1673—1781. — M:r Aug. Vitu har nu i »Figaro» bevisat, att allt i denna inskrift är falskt. Hvarken teatern eller palais'et har stått på denna plats, ingendera äro bygda af Le Vau, och teaterbygnaden vid St. Honorégatan, som öppnades 1770 för Academie royal. d. mus. (Stora operan) har aldrig begagnats af Molières trupp.

Leipzig. Det nya konserthuset närmar sig sin fullbordan. De båda gatorna, som det nya Gewandhaus ligger invid, komma att uppkallas efter Beethoven och Mozart, hvilkas statyer skola pryda bygnadens framsida. Vidare tänker man anbringa statyer af Bach, Händel, Haydn och Schubert samt i foyern, som blifver så stor som gamla Gewandhaus-salen, uppställa en Mendelssohn- och kanske äfven en Schumann-byst.

Dresden. Hofoperan kommer att till nästa jul på ett lysande sätt återuppföra Lortzings »Undine», som ej gifvits på sexton år. Vid hofteaterns brand 1869 gick denna operas dyrbara utrustning förlorad; den nya, som nu måste anskaffas, kommer naturligtvis med nu varande resurser att öfverglänsa den förra.

Warschau. Härifrån lär snart komma att utgå en ny internationel journal: »L'Echo musical et théatral», som i storlek och betydenhet ej kommer att ha sin like i Europa, — ett konstblad i ordets sanna mening. Alla konstens och skönlitteraturens grenar skola i denna representeras, hvarjemte utlofvas talrika och dyrbara illustrationer äfvensom ständiga musikaliska bilagor af originalkompositioner från alla land. Augier i Paris och Paul Lindau i Berlin ha vunnits såsom korrespondenter. En af utgifvarne är herr J. Kleczynski, en i Warschau firad musiker och musiklärare, hvilken skall redigera den musikaliska delen.

Wien. Hofoperans första novitet under denna säsong är Wagners »Tristan och Isolde.» Detta verk skulle för tjugu år sedan upptagas på hofoperan, och Richard Wagner hade, fullt bekant med de svårigheter som voro förenade med operans uppförande, begifvit sig till Wien för att instruera alla de medverkande. Månader gingo om; rolernas innehafvare studerade dessa utan att komma ur fläcken och förklarade slutligen, att operan öfversteg deras krafter, ja den var en ren omöjlighet att utföra. »Tristan och Isolde» blef sålunda nedlagd och Wagner fick återvända med oförrättadt ärende. Det var straxt derefter, som Wagner kallades till konung Ludwig af Bayern (1864), och här gafs nu operan under v. Bülows ledning med paret Schnorr von Caroldsfeld i hufvudrolerna.

— Den 31 Aug. är det 50 år sedan Meyerbeers »Robert der Teufel» första gången uppfördes i Wien. Sedan d. 31 Aug. 1833 är operan gifven 326 gånger på Kärntnerthorteatern och 77 gånger på nya hofoperan.

— Af permitterade operaartister börja fräul. Bianchi samt hrr Sommer och Winkelmann tjenstgöra d. 15 Aug., fru Ehnn och hrr Müller och Rokitansky d. 1 Sept. Fru Lucca återvänder först i Oktober till Wien.

Berlin. General-intendenten för de kgl. spektaklerna herr von Hülsen firade d. 1 Sept. sitt 50-års tjenstejubileum. År 1833 inträdde herr v. H. i armén och har nu i 32 år innehaft sin nuvarande befattning. Jubilaren firades på ett mångfaldigt militäriskt-konstnärligt sätt och erhöll en mängd kransar, blombuketter, adresser och andra hyllningsgärder. Kejsaren förärade honom Röda Örn-ordens 1:a klass, kejsarinnan en dyrbar vas med en bild af teaterhuset, kronprinsen gaf honom sin bröstbild, målad i olja. På teatern var han om afton föremål för storartad festlighet.

— Xaver Scharvenka håller på att afsluta en ny symfoni i C-moll, hvilken först kommer att utföras i Paris och Wien. Den säges vara ett af hans bästa arbeten.

— Friedrich-Wilhelmstadt-teatern är nu stängd för att om en månad öppnas såsom teater för allvarliga dramatiska pjeser. Direktör Fritsche har med sin personal och »Tiggarstudenten» flyttat till Ostendteatern, hvilken säges skola förhyras af dir. Strewe till operetteater, hvars säsong skulle börja med en operett af Millöcker »Abenteuer in Wien».

— På Kroll'ska teatern ha samtidigt gasterat två söner till Theodor Wachtel, Ferdinand och August. Ferdinand, om hvilken vi förut talat, har god röst, ehuru ej jemförlig med faderns; brodern August, sådan han för närvarande presenterar sig, säger en recensent, passar bättre för—kören. Karakteristiskt är det svar Theodor Wachtel gaf, då någon nyligen frågade honom, om han verkligen ej ville sjunga hos Kroll, emedan hans söner uppträdde der. I fullt medvetande af sitt värde svarade fader Wachtel: »Der korpraler äro tillräckliga, är generalen öfverflödig!»

På Krolls teater gästar för närvarande en tenor Anton Schott med utomordentlig framgång. Han har hittills låtit höra sig som Arnold i »Tell», som Joseph, Masaniello och Georg Brown (»Hvita Frun»).

— I *Berlin* togo operaföreställningarna sin början med »Friskytten» d. 14 Augusti.

— Den konflikt som uppstått mellan Rich. Wagners arfvingar och Angelo Neumann beträffande de förras anspråk på tantièmer af »Nibelungen»-representationen synes komma att afgöras utan process genom vänlig öfverenskommelse.

— Elektrisk belysning är införd på operan i Berlin och på teatern i Pesth.

— Konung Kalakavas 40 man starka kapell säges vara på väg att gästa Europa. Orkestern konserterar för närvarande i San Francisco. Dirigenten är en infödd Berlin'are, Heinrich Berger, förut hautboist, och sedan åtta år tillbaka anställd i Honolulu, der han organiserat hof- och militärmusiken.

Weimar. Franz Liszt, som befinner sig här vid bästa helsa, utvecklar en förvånansvärd arbetskraft och produktionsförmåga. Han håller för närvarande på att afsluta ett stort oratorium »Stanislaus», på hvilket han arbetat i flere år; af mindre saker har han skrifvit en tredje Mephistovals, en andra och tredje Valse oublié m. m. Tre gånger i veckan mottager han sina talrika lärjungar och kommer troligen att uppehålla sig i Weimar till slutet af Oktober eller längre.

— Den förträfflige harpisten, kammarmusikus Posse i Berlin har tillbragt ferierna i Weimar, der han fulländat flere transkriptioner af Liszt'ska originalkompositioner. Liszt har kallat den unge konstnären, som lät höra sig der på en privatsoaré, för vår tids Parish-Alvars, ett beröm som ger honom betyg såsom den förste i sitt fack.

— De jordiska qvarlefvorna af John Howard Payne, kompositören till den i England och Amerika så populära sången »Home sweet home», ha nyligen med stor högtidlighet öfverflyttats till Oakhill kyrkogården i Washington. Payne dog, såsom förut berättats, i Tunis.

— M:me Artôt-Padilla och hennes man ha nyligen låtit höra sig i Ostende. Den stora konstnärinnan har af konungen af Nederländerna belönats med stora guldmedaljen för konst, en heder som endast en konstnärinna, M:me Garcia-Viardot, förut åtnjutit. Från Brüssel begaf sig konstnärsparet till sin villa nära Paris.

Newyork. Aflöningarne vid den nya operan till solister, kör och orkester uppgå i rundt tal till 100,000 dollar i månaden.

Amsterdam. »Association littéraire internationale», som grundades i Paris 1878 och sedan årligen haft sammankomster i London, Lissabon, Wien och Rom, träder i år tillsammans i Amsterdam. Hufvudändamålet med denna förening är att förena alla stater om en gemensam lag angående litterär eganderätt. Föreningen har valt Victor Hugo till sin hederspresident.

Aachen. Den internationela sång- och harmonitäflan härstädes begynte d. 26 Augusti och slutade d. 28. De täflande voro fördelade i 7 afdelningar och hade 6 olika lokaler. De 41 konkurrerande föreningarne gingo i procession till rådhuset, der deputationerna helsades med tal och skålar. En intressant täflan egde rum d. 27 Aug. Det gälde då att sjunga från bladet en splitter ny komposition. Fem föreningar vågade sig på denna täflan, i hvilken Cercle Vieuxtemps från Verviers och sångföreningen i Cöln slogos om priset, hvilket med 7 röster mot 2 tillerkändes den förra. Prisen bestodo af förgylda medaljer och penningar (250—800 mark), samt skänkta värdesaker. I sista täflan mellan dem som tagit högsta prisen vann La Légia från Lüttich (guldmedalj och 1800 mark) mot L'Orphéon från Brüssel, som erhöll andra priset (guldmedalj och 900 mark).

Hamburg. Af Dr. Hugo Riemanns Musiklexikon utkommer redan ett andra aftryck i 18 häften à 50 Pf. Dr. R. håller äfven på att utarbeta ett supplement till sitt lexikon och tillkännagifver, att han mottager tillägg och rättelser, hvilka med första böra tillsändas honom under adress: 20 Bogenstrasse, Hamburg.

— För Stadtteaterns med d. 1 Sept. öppnade säsong, den tionde under direktör Pollinis direktion, har abonnemanget uppgått till en större summa än någonsin förut, nämligen till en summa af mer än en half million mark.

Dödsfall.

Elsner, van, under namn af Maria Litta bekant sångerska vid italienska operan i Paris under Escudiers direktion. Död i Bloomington (Illinois) 27 år gammal.

Ferslev, C. L. L. bassångare f. 1818, d. $^{7}/_{9}$ i Köpenhamn. F. uppträdde först som dramatisk skådespelare, öfvergick sedan till lyriska scenen och hade der en omfattande repertoar. Han firade sitt 25-årsjubileum 1866, då han gaf Almavivas rol i »Figaros bröllop».

Höfler, Fanny född Mejo, förträfflig koloratursångerska, d. i Braunschweig, anställd vid dervarande hofteater 1838—1878.

Massart, Victor, berömd lärare för kontrabas vid konservatoriet i Lüttich, d. derstädes $^{6}/_{8}$, 84 år. M. var lärjunge af Cherubini och tjenstgjorde 42 år som som lärare.

Zabel, Carl, hofmusikdirektör i Braunschweig; död derstädes. F. 1822 i Berlin. Vid 9 års ålder konserterade han som violinvirtuos och kom 1846 till Braunschweig der han sedan verkat som kapellmästare och direktör för militärmusikinstitutet. Har komponerat baletter, militärmarscher, mansqvartetter m. m.

I »Oesterreichische Rundschau» läser man en uppsats af professor G. Bühler, en framstående Sanskrit-lärd, öfver hans resa genom indiska öknen, hvilken berättelse innehåller ett intressant meddelande om Czardas. Prof. Bühler reste jemte prof. Jacobi på uppdrag af den engelska styrelsen i Indien för att uppköpa gamla indiska handskrifter. Han blef öfverallt emottagen med största vänlighet, och på ett synnerligen lysande sätt af den indiske fursten Maharawal Beriaul. »Det intressantaste», berättar prof. Bühler, »var emellertid en konsert, som lif- och kammarmusikern gaf oss efter det vår Rawal dragit sig tillbaka. Denne musiker, en brahmansk Gosuin eller asket, var en verklig konstnär, som spelade Sitara förvånansvärdt väl och grundligt kände till de gamla indiska Ragas. Han spelade under flere timmar för oss och råkade slutligen, då han lät ackompanjera sig af fioler och trummor, i verklig konstnärs-exstas. Om ni frågar mig hvad Ragas, som han spelade, är för något, så kan jag svara er, att de nog äro bekanta för er. Det är samma melodier, som Zigenarne spela, och dem man vanligen anser för ungerska. Men så är det ej. Czardas, eller hvad man nu kallar dessa stycken, äro säkerligen ett gammalt arf, som Zigenarne fört med sig från sitt indiska hemland.

— *Teaterdirektören i klämma.* Operan »Tannhäuser» skulle en dag uppföras på Stadtteatern i Bremen, hvarvid en berömd »Gast» åtagit sig Wolframs maktpåliggande parti. Men »Gasten» var nog ohöflig att uteblifva; alla biljetter voro på förhand upptagna och direktören vred sina händer, men föll sedan på den goda idén att afsända telegram till Tysklands mest berömde Barytonister. Men från alla ingick ett beklagadt »nej», föreställningen måste inställas, och till råga på förargelsen parodierades en del af telegrammen af en tysk skämtare i verser, som af en svensk dito sålunda öfversatts:

All er klagan icke hjelper.
Kan omöjligt!
Leipzig. *Schelper.*

Ödet spelar ständigt spratt,
Söndag är jag sysselsatt.
Hamburg. *Krückl.*

Ingalunda vredgas ska' ni,
Men just söndag ges »Ernani.»
Köln. *Fischer.*

Gerna stode jag tillreds.
Söndag dock omöjligt!
Betz.

Spara penningar och bläck!
Får ej komma! Vänligt
Beck.

Fast jag mycket gerna vill,
Kan jag icke komma.
Hill.

I **HUSS & BEERS Musikhandel**, *Gustaf Adolfs torg N:o 8*, har nu utkommit:

L'Etude du chant

(Das Studium des Gesanges)

par

H. Nissen-Saloman

(Oeuvre posthume).

I	Partie, théorique		6 kronor	
II	» pratique	1 volume	10 »	50 öre
		2 »	7 »	50 »
III	» (Supplément)		3 »	
Les trois parties réunies			22 »	50 »

I *Huss & Beers Musikhandel* har utkommit:

Ett litet

Hymnarium.

12 kyrkliga sångmelodier, rytmiskt och melodiskt beriktigade; med användande af canon, dubbel kontrapunkt. etc.

Enkelt harmoniserade af

J. F. Lagergrén.

Pris: 1 krona.

Pianostämning

utföres af kompetent person vid anmälan i

HUSS & BEERS Musikhandel.

HUSS & BEERS

Musik-Lånbibliotek,

Gustaf Adolfs torg N:o 8.

Abonnement för helt år		10	Kronor.
» » halft »		7	»
» » 3 månader		5	»
» » 1 månad		2	»

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8

midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af ***Flygelpianon, Pianinon*** och ***Taffelpianon*** samt ***Orglar.***

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och ***reparation*** af såväl Pianon som Orglar verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom ***tungor*** (spel), ***registerskyltar, klaviaturben, tonlådor*** m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.

f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

På **Huss & Beers** förlag har i dag utkommit i musik- och bokhandeln:

Tre Marscher

till Shakespeare's Sorgespel

Richard III,

komponerade för orkester

af

AUGUST SÖDERMAN.

Arrangement för piano 4 händer af

Emil Sjögren.

Pris: 2 kronor.

Desamma för piano 2 händer, arr. af kompositören, 1 kr. 25 öre.

Att vi i **Sverige**

försälja våra

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herr **Aug. Hoffmann**

i Stockholm

tillkännagifves härmed.

Steinway & Sons

NEWYORK.

I **Sverige**

försäljes mina

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herrar **J. DANNSTRÖM & Co,**

Stockholm,

tillkännagifves härmed,

Julius Blüthner,

Leipzig.

Grundlig undervisning

i

Pianospelning

meddelas till moderat pris af undertecknad. Anmälningstid 9—10 f. m. 2—3 e. m. Karduansmakaregatan 14 (Sandahlska huset).

Frans Huss.

Praktperm

till

Svensk Musiktidning

(årg. 1881 och 1882)

erhålles genom rikets samtlige hrr musik- och bokhandlare

à 2 kronor

samt från lager i

Huss & Beers Musikhandel.

OBS.! Bunden i denna eleganta och stilfulla perm (i rödt, guld och svart eller blått, silfver och svart) är tidningen en prydnad för hvarje salongsbord.

Utmärkta (rena och hållbara)

Italienska Strängar

af årets tillverkning, i parti och minut i

HUSS & BEERS

Musikhandel.

I **HUSS & BEERS** Musikhandel, Gustaf Adolfs torg 8, samt hos öfrige Musikhandlare:

"Chemin faisant".

6 Morceaux pour piano

par ***Benjamin Godard.***

1.	En courant	1: 50
2.	En pleurant	1: 25
3.	En chantant	1: 25
4.	En causant	1: 50
5.	En riant	1: —
6.	En valsant	2: —

INNEHÅLL: Ett furstligt förord. — Några ord om vår kyrkomusik. — Om sången i folkskolorna. — Westphals teori om den grekiska musiken. (Forts.) Af *A. L.* — Förslag till reformer i vår tids musikstudium. (Forts.) — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1883.